

ETAPPENWANDELING

KENMERKEN

VERTREK & AANKOMST	parking aan de kerk van Hekelgem
LENGTE	7 km
WEGEN	1,5 km verharde weg 5,5 km onverharde weg
TYPE	niet geschikt voor rolstoelen en buggy's

BLIKVANGERS

De Oude Molen
De Nieuwe Molen
Domein Verbrugghen
Kluiskapel

Tijdens de Eerste Wereldoorlog had de Duitse bezetter België ingedeeld in verscheidene 'Gebieten'. Namelijk het Gouvernementsgebied, Etappengebied, Operationsgebied en Marinegebied. De provinciegrens van Oost-Vlaanderen en Brabant was de scheiding van het Gouvernementsgebied en het Etappengebied. Deze wandeling flirt met deze grens en brengt je langs paadjes die destijds druk gebruikt werden om smokkelwaar van het ene gebied naar het andere te brengen.

ROUTE

Vanaf de parking aan de kerk stappen we naast de schoolmuur de steile Kouterweg op die ons tot de Zwartenberg brengt die we rechts instappen. Even verder zien we links een prachtig gerestaureerde villa en stappen daarna links bergop de Molenberg op. We blijven de Molenberg volgen voorbij de Oude Molen en even verder de Nieuwe Molen. We komen op de Brusselbaan N9 die we links inslaan richting Aalst. We stappen Oost-Vlaanderen binnen en voorbij het bord 'bebouwde kom Aalst - Erembodegem' nemen we rechts de Boekhoutweg. Die brengt ons naar de Hekelgemstraat die we links inslaan. Verder nemen we rechts de Kluizerij richting Kluiskapel. Na een bezoekje aan de Kluiskapel vervolgen we naar de Kluizenweg, voetweg 16 (knooppunt 12, volg 17) tot aan knooppunt 17 en volg knooppunt 19 tot de Langestraat die we rechts inslaan (volg niet langer knooppunt 19). Voorbij huisnummer 20 slaan we links de Steenpoelweg in. Aan het kruispunt met 4 wegen stappen we rechtdoor. Even verder kruisen we de Mazitstraat en stappen we bergop tot we op de N9 uitkomen. Die volgen we links tot aan de frituur 't Snacksken, huisnummer 133. Rechts slaan we het Steegje (voetweg 51, volg knooppunt 101) in. We kruisen de Oude Baan, stappen naar de Kapruinweg (volg knooppunt 101) en stappen even verder links het Kapruintje in (voetweg 51, volg knooppunt 103). Aan het eind van dit paadje nemen we rechts de Fosselstraat en zien de toren van de kerk zodat we ons eindpunt bereikt hebben

ETAPPEGEBIED

Bezette België was tijdens de Eerste Wereldoorlog in twee verdeeld. Het **Etappengebied** achter het front in West- en Oost-Vlaanderen werd bestuurd door militairen. Het **Gouvernementsgebied** werd bestuurd door een burgerlijke Gouverneur-generaal. In onze streek liep de grens tussen beide gebieden in grote lijnen samen met de grens tussen Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. In het Etappengebied werden voornamelijk de voorraden bewaard voor het Duitse leger. Ook bevonden zich hier de verplegingsdiensten en kwamen Duitse frontsoldaten er kort op rust. In dit gebied werden vaak inwoners verplicht om te werken voor de Duitsers. De regels waren in het Etappengebied iets minder streng, maar je kon er bijvoorbeeld niet zomaar weg. Daarvoor had je een speciale 'reispas' nodig. Het leven in het Etappengebied was aanzienlijk goedkoper zodat er druk **smokkelverkeer** ontstond tussen beide gebieden.

Verpleegdienst voor Duitse frontsoldaten

DE OUDE MOLEN

Ligt op 74 m hoogte op 'Hoogboekhout' en dateert van 1785. Hij werd gebouwd door Jozef Van Lierde op een plek waar voorheen een houten molen stond. In 1942 werd deze stenen molen als monument beschermd; tot 1950 werd er gemalen. In 1957-1958 werd hij gerestaureerd door Dr. Cuvelier en in 1993 opnieuw door de huidige eigenaar, **Dirk Nevens**.

de oude molen

DE NIEUWE MOLEN

Dateert van 1827 en staat op de westflank van de Molenberg. Hij was de trots van het **molenaarsgeslacht De Vis**. Sedert 1952 is hij buiten gebruik. Het molenhuis waar eens de heemkundige **professor Henri De Vis** gewoond heeft, bleef bewaard. Thans eigendom van **de familie Krauch** die het huis en de vervallen molen prachtig liet restaureren.

de nieuwe molen in 1945

(JEUGD)DOMEIN 'VERBRUGGHEN'

Tijdens de Grote Oorlog logeerden Duitse soldaten in het **kasteel 'Bouchout'**; op dit domein dat op de grens lag (en nu nog ligt) van Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen wat ook meteen de grens was tussen **Etappen- en Gouvernementsgebied**. Ideaal dus om de grensovergang te bewaken.

DOM GERMANUS DE BACKERE

Was een **monnik van Abdij Affligem** en amateur fotograaf. Iedereen die vanuit Hekelegem naar het Etappengebied moest, had een pas met foto nodig. Dom Germanus De Backere, werd gepromoveerd tot '**portrettrekker**', niet alleen van de monniken, ook van veel mensen uit de omgeving.

SMOKKELROUTES

Om van Brabant naar Erembodegem of Aalst (of van Gouvernementsgebied naar Etappengebied) te gaan moest men een speciaal paspoort bezitten.

In Vlaanderen was alles beterkoop dan in Brabant. Vanzelfsprekend dat er langs heel die grens dag en nacht gesmokkeld werd. Als er een Duitse patrouille naderde was het bij de smokkelaars algemeen alarm en iedereen trachtte zich te redden.

Vooral gevreesd was de Duitse Landsturmsoldaat **Heinrich Fuss** 'Kristus' of 'Ons Heer' genoemd, wegens zijn blonde, kortgeknipte kroezelbaard. In het burgerlijk leven was hij brouwersgast geweest. Hij haatte de Belgen enorm.

Op 8 februari 1911 trouwden **Theophile Clocheret en Maria Bellemans**. Ze huurden een huis in de Langestraat en hielden er café. Wanneer de oorlog uitbreekt, komt er veel miserie, maar het echtpaar ziet weldra nieuwe kansen wanneer de Duitsers de grens tussen Brabant en Oost-Vlaanderen afsluiten. Vlaanderen wordt etappegebied, Brabant gouvernementsgebied en tussen de twee gebieden was er een vrij groot prijsverschil voor de levensmiddelen. Nu lag hun huis dichtbij de grens en in een café is het een gaan en komen van volk. Ideaal dus om smokkelwaar mee te brengen, niet in het café, de smokkelwaar werd in een steenput met valse bodem gegooid. Die lag achter het huis en de smokkelaar wandelde rustig het café binnen ontmoette er zijn koper en die vertrok met het pakje uit de steenput. Het bleef natuurlijk een gevaarlijke onderneming. Eerst de goed bewaakte grens doorkomen en dan zorgen dat je tijdens het transport niet werd betrapt. In 1917 kocht het echtpaar Clocheret-Bellemans een huis in de Langestraat, dicht bij de abdij. Of de smokkelsteenput na hun verhuis nog dienst deed, is niet geweten.

MOORD OP LANDSTURMSOLDAAT HEINRICH FUSS

Het verhaal van de moord verteld door 'tante Jeanne', een inwonerster van Hekelgem :

"Er was een spion genaamd **Pierre Mus**, die brieven smokkelde en geregeld in de herberg van Florent (Herzeel, haar echtgenoot, dus nonkel Florent) zijn ouders kwam. Het café was gelegen op de hoek van de Fosselstraat en de Brusselbaan. Een Duitser, bijgenaamd **Kristus** of **Ons Heer** (bijnaam van soldaat Fuss), had hem op zekeren dag aangehouden nabij het baantje achter het domein Verbrugghen... De spion stak hem direct met een dolk neer. De Duitser zei nog "Arme Leute" vooraleer hij stierf. De spion vluchtte toen naar Florent zijn thuis om zich te verkleeden en vluchtte dan verder naar Brussel. Florent vergezeldde hem een eind...

De Duitsers zijn naderhand gekomen met speurhonden: zowel in de herberg 'Den Beer' als de voormalige herberg 'In Affligem' (bij schet) als bij Florent zijn ouders in 'De Tramstatie' werd er gezocht. De honden liepen altijd heen en weer, maar er werd niets gevonden. De klederen van de spion waren begraven en ongetwijfeld had niemand hem, tenzij Florent gezien. Na de oorlog kreeg Florent, die nadat hij deel uitgemaakt had van het Belgische bezettingsleger in Duitsland met mij getrouwd was een decoratie."

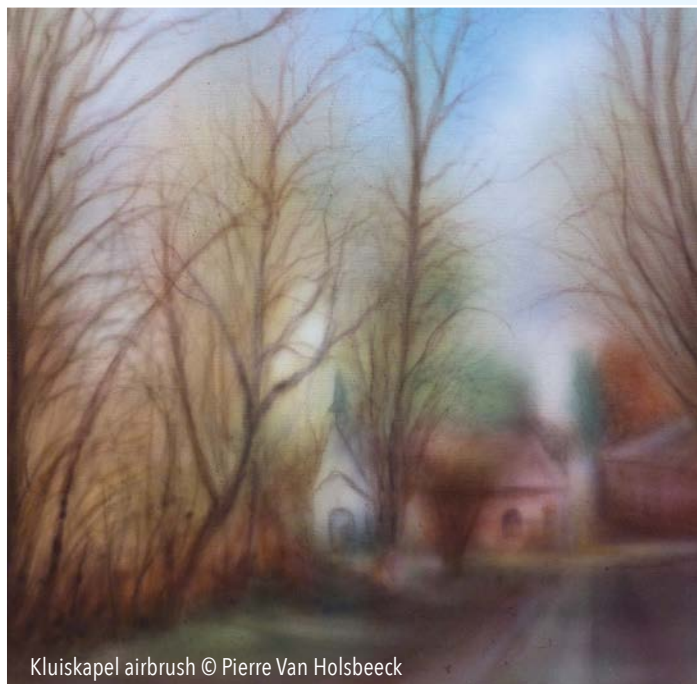
Heinrich Fuss ligt begraven op het Soldatenfriedhof in Vladsló.

DE KLUISKAPEL

De Kluiskepel staat bij een geneeskundige bron, het 'Kluiszputteke'. Hieraan verbindt men de legende van Affligemse monnik Radulphus, die hier gestorven zou zijn in 1130. Zijn lichaam werd begraven in de kapel, waar zijn aandenken tot deze dag levendig is gebleven. Het koor van het huidige gebouw werd in 1758 gebouwd, maar zijn geschiedenis loopt terug tot de eerste tijd van het christendom in deze streek. In de kapel troont het Onze-Lieve-Vrouwbeeld tussen een engelenkrans; het wordt speciaal vereerd tijdens de begankenis, **Beloken Pasen**, en in de meimaand. Sinds 1976 werd de **Kluiszekermis** in ere hersteld en er werd door "Vrienden van de Kluis" actie ondernomen om de kapel te herstellen (1977). Aan deze kapel bevindt zich de 'Kinderbron', waar de Hekelgemse borelingskens vandaan komen.

Grafzerk met Heinrich Fuss te Vladsló

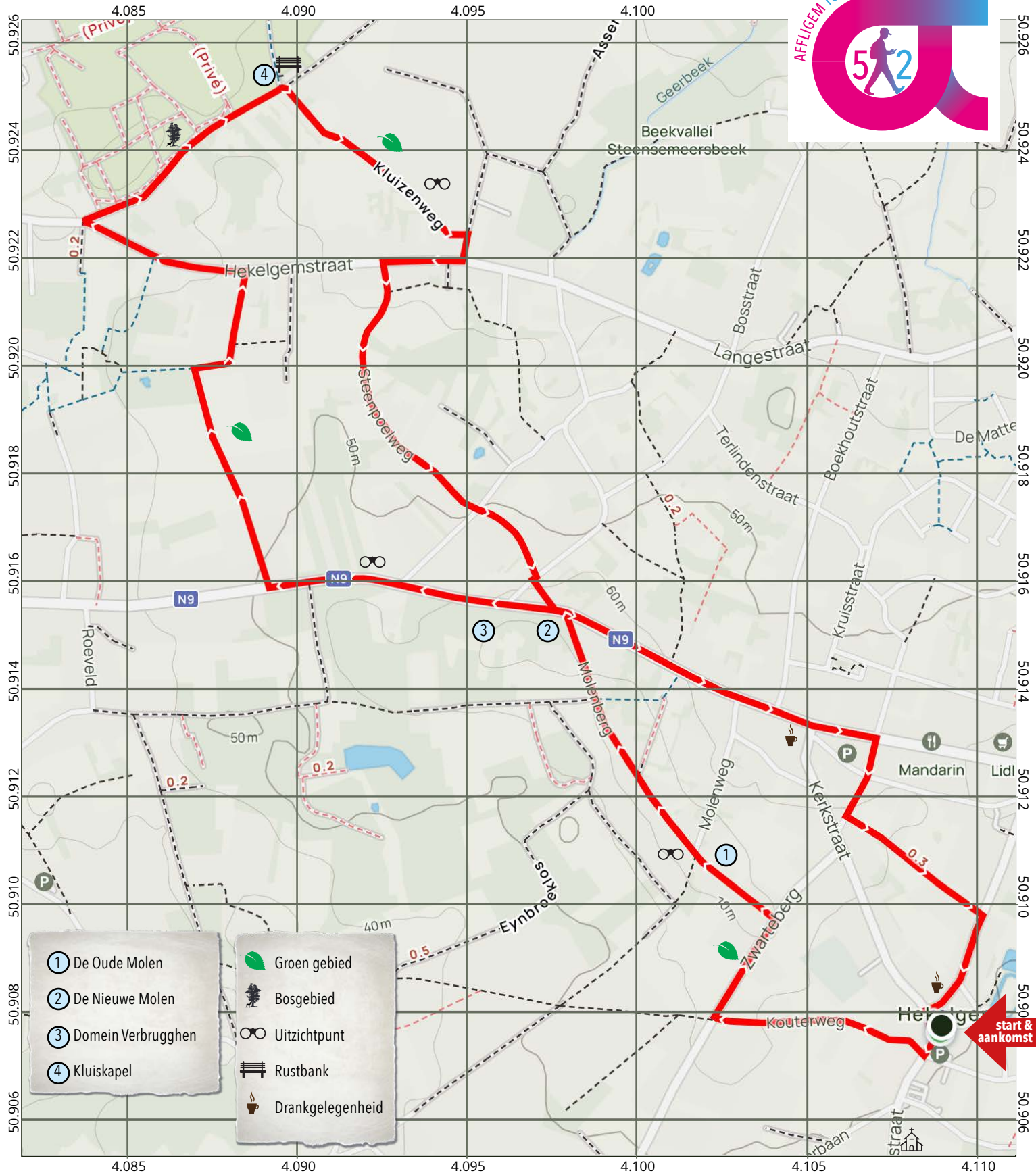

Kluiskepel airbrush © Pierre Van Holsbeeck

Kluiszputte

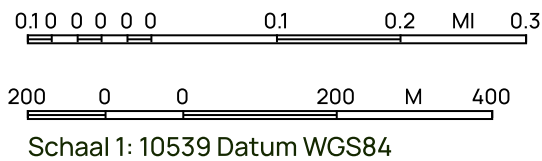
ETAPPENWANDELING

① De Oude Molen	Groen gebied
② De Nieuwe Molen	Bosgebied
③ Domein Verbrugghen	Uitzichtpunt
④ Kluiskapel	Rustbank
	Drinkgelegenheid

↑ 1.7°E
27-11-2024

Vershil: 98 m Daling: 98 m

